

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici
Orzoni šte. 38 — Cena oglasom po dogovoru.

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAK ČETRTEK

Poštni čelovni račun št. 11/5092

Leto II. Štev. 16

GORICA DNE 18. APRILA 1946.

Cena L. 4.—

Ljudstvo slovensko, kaj sem ti storil?

Ali ne slišite z naše Kalvarije tožnega kliča trpeče Ljubezni: Ljudstvo slovensko, kaj sem ti storil in v čem sem te žalil? Daj mi odgovor! Tvoje zemljo sem z dežjem namakal in s soncem ogreval; a ti si zato klelo mene in mojo mater kot najbolj bogokletni narod.

Tvojim nasadam in setvam sem dajal blagoslov in v brazdah na njihah sem tvojim semenom kaliti pustil; a ti si podiral križe ob potih in na holmih ter mi kradlo prestole — monštrance in mi z grdim govorenjem pljuvalo v obraz.

Tvojim trtam sem dajal roditi, mehčal sem ti grozdje in vino oslajal; a ti si se čez mero opijalo, pijano divjalo, z noži in kolji posegalo v moje pravice do življenja.

O, ljudstvo slovensko! Zate sem hranil svojo ljubezen, pozabljal sem tvoje krivice do mene, odpuščal sem ti in s teboj potpel; ti pa si vračalo vse le s sovraštvom do bratov in sester, do sosedov in starših. Odpuščati nisi hotelo, še s krivo prisego si zadoščena iskalo in z onemoglimi starši nisi znalo potrpeti.

Zate sem bival v tvojih cerkvah, zaprt v tabernaklje in čakal tam nate, čakal v ljubezni predolgo; prišlo si, a le iz navade, brez sreče in vse hladno. Ples in zabava vso noč in do jutra, a zame ti je bila ena ura predolga.

Zate sem ob nedeljah in praznikih obnavljal daritev, ti pripravil božji kruh in blagoslov telesnemu kruhu; a ti si zamujalo, zunaj postajalo in večkrat sv. mašo opuščalo. Čast in nedeljo si mi ukradlo!

Zate sem klical pastirje, zate jim dajal duhovniško čast; ti pa si reklo: naj jih le vzamejo, naj jih obesijo in naj jim jermene režejo s hrbtov. Pognalo si jih iz šol in prepustilo otroke volkovom.

Zakonske zveze sem ti blagoslavljaj in tvoje družine posvečeval; ti pa si skrunilo skrivnost zakramenta in iskalo ločitev zakona.

O, ljudstvo slovensko!

Glej, tvoje najmlajše sem čakal, tvoje otroke, da bi te v njih blago slovil in ti obstanek potrdil. Ti pa, ljudstvo slovensko, si očete vzgojilo, ki otrokom niso pustili priti na svet; ti pa, o ljudstvo slovensko, si matere dalo, ki so otroke v svojem telesu morile, in si zdravnikove podprlo, ki so jemali življenje spočetim otrokom.

O ljudstvo slovensko, ti moja velika bridkost! Glej, v tebi sem hotel postaviti svoj kraljevski prestol. Majhno, eno najmanjših si po številu v družini narodov, a jaz sem hotel napraviti, da boš eno največjih po duhu in da se bodo veliki od tebe učili. Zakoni mojega kraljstva resnice, pravice in ljubezni naj bi tvorili trdno podlago tvojemu narodnemu življenju. Posvetiti in utrditi sem hotel tvoje domove, tvoje šolstvo, tvoja sodišča in vso zakonodajo ter tvojemu družabnemu življenju dati tisto ureditev, ki bi tudi tvojemu najrevnejšemu kmetu in delavcu zagotovila človeka vredno blagostanje in mirno, brezskrbno ter srečno družinsko življenje. A ti si zavrglo mene kot kralja in si si izbralo za kralje moje naspronike. Moje duhovnike podiš iz javnosti in jih oviraš pri delu celo med štirimi stenami sveetišča. Mnoge si pobilo, drugi so morali bežati. In vse tiste, ki sem jih obudil iz ljubezni do tebe, da mi pomagajo z duhovniki graditi moje kraljestvo v tvoji sredi, si z grdim obrekovanjem oblatilo, neštete pobilo, ostali so pa morali iskati zavetišča v tujini.

Kot Judje rohníš proti meni in zahtevaš: Križaj ga! Križaj ga!

Ti nočeš, da ti vlada Pot, Resnica

in življenje. Izbralo si si rajši smrtonosno tavanje po neizhojenih goščavah brez luči — za glasniki laži in krivice, ki ti obetajo srečo, a pripravljajo pogubo.

O ljudstvo slovensko! Gorje! — Ne! — K meni se vrni, zadosti za grehe in vse bom pozabil in zopet bo raslo in zopet cvetelo življenje. Ali ste slišali klic s Kalvarije? Zadoščajmo božjemu Sreču! Dokler je še čas!

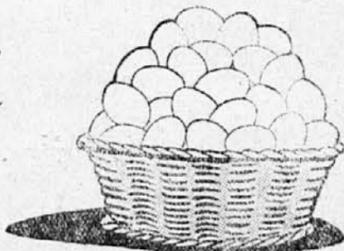
„Spoštujemo vero!“

Nekje na tem božjem svetu se je vršil koncert, pri katerem se je izvajala tudi pesem »Jok matere človeka.« Pesem je sicer leposlovno zanič, zanimiva pa je radi svojega izrazito bogokletnega značaja. Ma-

Vsem dobrotnikom, bralcem, soštručnikom, prijateljem in nasprotnikom voščila blagoslovljene velikonočne praznike

Uredništvo in Uprava

Iz življenja Cerkve

Preganjanje v Jugoslaviji

Iz Glasu zaveznikov posnemamo: »Vatikanski radio je poročal o težkih razmerah, v katerih živijo jugoslovanski katoličani. V Sloveniji so po poročilu vatikanskega radia v enem letu ustrelili približno 60 duhovnikov in bogoslovcev. Zadnje obsodbe so izrekli 28. marca v Ljubljani. V neki škofiji je več kot 50 župnij brez duhovnika. Verski pouk so odpravili kljub ljudskemu glasovanju, pri katerem se je več kot polovica izjavila za verski pouk. Vatikanski radio nadalje pravi, da so zaplenili sedem katoliških tiskarn in ne dovolijo izdajati listov, ki niso brezpogojno naklonjeni sedanjemu režimu. Redovnike so pregnali iz samostanov in dobredelnih ustanov. Šestdeset duhovnikov je še vedno zaprtih. Tudi iz Bosne pri-

nje za nepristranost in velikodušnost katoliške dobrotelosti, ki ne gleda na osebo, ki trpi, temveč le na njeno trpljenje.

Katoličani na Japonskem

Za japonske katoličane je bila najtežja izguba v pretekli vojni smrt vse katoliške občine v mestu Nagasaki. V tem obmorskem pristanišču je bila najbolj cvetoča katoliška verska občina na Japonskem. Štela je kakih deset tisoč vernikov. Bili so po večini potomci nekdanjih slavni mučencev iz Nagasaki, ki jih je sv. Cerkev že prištela svetnikom. Imeli so več cerkva in drugih verskih ustanov. Kri mučencev je prinašala Cerkev obilne sadove in še obilnejši so se obetal za bodočnost. Toda prišel je nesrečni dan za Nagasaki, ko so A-

kaku obračunavanja in maščevanja med narodi, niti hlepenja po oblasti. To je po besedah papeževih prav dobro razumela Severna Amerika; pravtako tudi Anglija in države Južne Amerike. Tem narodom je božja Previdnost zaupala nalogo, kakor njega dni Jožefu Egipčoskem, da hranijo sestradani svet.

Tu je sv. oče znova poudaril, da je sedanje pomanjkanje nevarnost za ves svet in ne morda samo za premagane države. In gorje tistim brezvestnežem, ki bi morda hrano skrivali ali jo kako drugače izrabljali v škodo lačnim narodom.

Če se hoče svet rešiti, naj ohrani red in naj ne misli, da mu bo s takimi nepremišljenimi podvigi in nasiljem kaj pomagano. Zato gorje tudi tistim, ki bi netili požar s hujskanjem k nepremišljenim uporom.

Končno je sv. oče dal svoj blagoslov s popolnim odpuščkom.

K tem besedam papeževim ni kaj pristaviti, kot samo to, naj vsak pomaga po svojih močeh; kdor ima, naj sam skuša prihraniti, da bo lahko drugim več dal; kdor nima, naj se ne pusti zavesti k nepremišljenim dejanjem, ker bo tako le poslabšal svoj položaj. V Gorici so uvedli lepo navado, da premožnejše družine povabijo kdaj kakega otroka k sebi na kosilo, n. pr. za veliko noč ali ob neki drugi priliki. Tako naj vsak skuša pomagati pri skupni stvari in naj pokaže, da je res kristjan.

Civilne poroke

Od več strani prihajajo v Gorico poročila o civilnih porokah tudi v pasu A. Kar pred NOO se izvrši poročna pogodba in zakon je po tej »ljudski« volji sklenjen.

Ti reveži ne vedo, da vse to ne pred Bogom ne pred katero koli svetno vlado nič ne velja in da sta taka »novoporočence« le v stanju priležništva, torej smrtnega greha. Noben duhovnik jih niti na smrtni postelji ne more odvezati, ako ne obljubita, da ali 1. gresta narazen ali 2. se po predpisih sv. cerkve dasta poročiti.

Do mirovne pogodbe so naši kraji (tudi pas B) po mednarodnem pravu tudi glede porok še vedno podvrženi italijanski zakonodaji. Ko nas bodo dodelili eni ali drugi državi, bomo dobili zakonodajo nove države. Pa naj pride že katera koli, v vsaki je za vse krščene ljudi vernike pred Bogom edino veljaven le cerkveni zakon; zato ne jugoslovanska ne italijanska zakonodaja katoličanom tega ne brani.

Tisti, ki se brez cerkve poročajo, se sami iz cerkve prostovoljno izločajo. Zato take »novoporočence« vsaj to prosimo, naj ne hodijo, dokler so v zmoti, k sv. zakramentom. S tem, da zamolčijo svojo neveljavno poroko, postane njih spoved božje ropna, sledeče sv. obhajilo je pa nov božji rop. Kazen za božje rope je pa: zakrknjenje sreča. — Popolno otemnjenje razuma je že zdaj nad njimi, ako se še sree zakrčne, je to pač najhujša kazn, s katero Bog človeka kaznuje na tem svetu.

Vsaj ta nasvet naj take naše zgubljene ovčice sprejmejo od svojih duhovnikov; ne nakladajte greha na greh! Ko pride streznjenje, se boste vaših »civilnih porok« bridko kesali. Mi pa molimo zanje, da bi to kesanje ne prišlo prepozno, t. j. ko ne bo več časa za pokoro.

objokuje svojega mrtvega sina in mu pravi sledeče: »Oh, kadar človek ni več človek, temveč suženj nekoga, ki ga ni, pri katerem sem še večeraj milost iskala! Oh, kadar je človek še slabši kot črv, naj se v lastni krvi zaduši! Sin moj, dobri sin! Ti si plod dveh nemih hrepenenj in opojne minute. Oče tvoj ni Sv. Duh niti mizar s cest. (Bogoslovno ekanje na Kristusa, ki je bil spočet od Sv. Duha in kateremu je bil krušni oče mizar — sv. Jožef.) Sin moj, nisem te rodila v jaslih, temveč v krvavi postelji, med štirimi vlažnimi stenami mrzlega januarskega dne. Tebe in mene za sužnja so imeli, najini duši globoko ranili. V najina sreča so strupa nalili in nama ves čas le to govorili, da je takšna volja Boga. Dragi, mrtvi moj sin! Vstani! Vstani, da se osvetiva! Da grozne laži, ki naju razdvajajo v imenu Očeta in Sina, pokopljeta sin in mati!«

Kje se je to izvajalo? Morda kje v Parizu za časa bogokletnega Voltaire-ja? Ali morda v Moskvi na zasedanju organizacije borbenih brezbožnikov? Ne, v naši slovenski Gorici 18. 3. t. l. na koncertu, ki ga je pod vodstvom Srečka Kumarja priredil pevski zbor »Soča« iz Kojškega ob slavnostni otvoritvi glasbene šole. Pravijo, da je »cela koncertna prireditev zapustila pri navzočih najboljše vtis in bi si podobnih koncertov še želeli« (Prim. Soški tednik z dne 23. 3.).

In v kljub vsemu temu še vedno govori: »Spoštujemo vero.«

Rod, ki menuje sužnost odvisnost od dobrega Očeta, ki je v nebesih in je poslal svojega Sina v smrt za zveličanje sveta, — tak rod kliče nase in na svoje otroke sužnost peklenških sil.

Krščanska mati kaže otroku pot iz trpljenja v večno življenje.

Bogokletna mati pa kaže otroku pot iz trpljenja — skozi smrt — v večno pogubljenje.

Taka ni slovenska mati. Ta mati je tujka, ki je prišla k nam iz tujine modernega brezboštva.

Trst

Marijina družba Marije milostljive v Trstu bo imela duhovne vaje od velikonočnega ponedeljka do bele nedelje.

hajajo podobne vesti. V Sarajevu se je število duhovnikov zmanjšalo od 28 na 6.

Judje se zahvaljujejo sv. očetu

Italijanske judovske občine so se zbrale na kongresu v Timu. Ob tej priliki so čutili dolžnost, da se znova zahvalijo sv. očetu za vse, kar sta sv. oče in Cerkev storila za Judje med preganjanjem od strani nacistov in fašistov.

To je vsekakor značilno znamenje

amerikanci spustili nad mesto atomsko bombo. Mesto je bilo do tal uničeno in z njim vred tudi cela katoliška občina: deset tisoč vernikov. To je pač bridka izguba za katoliško Cerkev na Japonskem, če upoštevamo, da je štela komaj 120 tisoč duš. Torej z eno samo atomsko bombo je Cerkev izgubila na Japonskem skoro eno desetino članov! Kdo more presoditi, kako bo Bog tudi to žrtev Cerkev obrnil njej v dobro?

Skrb sv. očeta za lačne

»Nasičevati lačne«

Pred letom dni je bila pač glavna skrb vseh: zmagati. Zmaga je prišla, toda sovražnik je še vedno ostal. Samo ime je menjal: sedaj se imenuje — glad, lakota, pomanjkanje. Novi sovražnik ni nič manj hud, kot je bil prejšnji in nič manj nevaren. O tem pričajo skrbi državnikov po vsem svetu, ki se zbirajo na konferenca in se posvetujejo, kako rešiti človeštvo pred smrtjo za lakoto. Smrt za lakoto grozi sedaj ljudem pravtako, kot je prej grozila zaradi bomb iz zrakoplovov, samo da je ta bolj počasna in morda bolj strašna. Vsi, ki jim je mar blagor človeštva, so se zganili, da pomagajo vsak po svojih močeh. Med temi pač ni smel manjkati sv. oče, ni smela manjkati sv. Cerkev.

Kakor med vojno, tako tudi sedaj nadaljuje papež s pomočjo vsem trpečim in gladujočim. Papeževe kuhinje dclujejo na mnogih krajih v Italiji in izven nje, tudi pri nas v Gorici in Trstu. Tu dobivajo vsak dan mnogi begunci in drugi potrebni ljudje kosilo in večerjo zastoj ali za majhen denar. Tudi na druge načine prihaja na pomoč Cerkev mnogim, ki so v potrebah, zlasti delavcem in brezposelnim. Že večkrat so v Gorici in Trstu prejeli delavci živila, ki jih je poslala papeška komisija.

Govor sv. očeta

Toda Cerkev bi hotela storiti še več. In ker ne more, kliče še druge na pomoč, jih spodbuja k požrtvovalnosti in velikodušnosti. Tako moramo razumeti tudi govor sv. očeta z dne 4. aprila po radiu na ves svet, v katerem poziva vse lju-

di, naj priskočijo na pomoč lačnim.

»Govorimo vsem«, je dejal sv. oče, »ki imajo oči za gledanje in ušesa za poslušanje«. Komaj je človeštvo izšlo iz strašne kopeli krvi, že se mu stavijo na pot obnove nove hude težave. Izvedenci, ki štejejo in računajo, ugotavljajo z vedno večjo gotovostjo, da vsaj eni četrtini človeštva grozi lakota. Po mnogih deželah grozi, da pokosi cele množice, ki bo njihovo število tako veliko, da se bo v primeri z njim zdelo majhno število tistih, ki so padli ali umrli zaradi vojne.

Različne nepredvidene okoliščine so otežkočile možnost preskrbovanja. V vzhodni Evropi niso mogli zaradi vojnih operacij obdelati zemlje; v južni Evropi in bližnjih pokrajinah so imeli zaradi suše zelo slab pridelek; v Aziji so pridelali izredno malo riža, ki je mnogim narodom glavna hrana; pravtako so imeli sušo v južni Afriki.

Vse to se občuti sedaj najbolj. Treba bo zelo čuvati in skrbno izrabiti tiste zaloge, ki so še na svetu, da pridemo do novega pridelka. In kljub temu se bo poznala stiska prav gotovo še drugo leto, ker so vse zaloge tako izredno izčrpane. Narodi, ki to zmorejo, bodo gotovo priskočili na pomoč. Toda sama organizacija in požrtvovalnost, je dejal sv. oče, ne zadostujeta. »Človeškemu rodu grozi lakota. Lakota pa je že sama zase vzrok premnogih nemirov. Danes, ko mir šele kali, bi ga taki nemiri gotovo zatrli še predno bi pognal. In vendar je mir tako zelo potreben vsakemu narodu brez izjeme!«

V takem položaju, je nadalje pristavil papež, ne sme biti mesta za

Ameriški poslanec brani Cerkev

Za večkrat smo poročali, da Moskva napada katoliško Cerkev in še posebno papeža Pija XII. Sedaj lahko poročamo, kako sta oba, Cerkev in še posebno papež, našla zagovornika ne na prižnici, temveč v ameriškem kongresu (parlamentu), ne v duhovniku, temveč v osebi ameriškega poslanca Mr. O' Tooleja. Tako je ta mož povedal gospodom v ameriškem kongresu in v Moskvi:

»Gospodje, bral sem v nekaterih jutranjih časopisih napad uradnega lista ruske vlade zoper rimsko katoliško Cerkev, zoper papeža Pija XII. in zoper novoimenovanega kardinala F. J. Spellmana iz New Yorka. Glayna obtožba je v tem, da so Cerkev in oba častiljiva njena sinova, ki sem ju imenoval, fašisti.«

»Ko sem bral ta napad zoper najstarejšo in najbolj sveto ustanovo sveta in zoper dva izmed njenih najodličnejših sinov, bi se čutil ponižanega kot Američanec, kot katoličan in kot človek, če bi ne odgovoril na te velikanske laži.«

Rusija in krščanstvo

»Ko Rusija ni bila še nič druga nego dežela gozdov in močvirja, se je že utrdil nauk Jezusa Kristusa s pomočjo svete in nadnaravne katoliške Cerkve. Ta velika ustanova je oznanjala že od začetka po vseh deželah tedaj znanega sveta in njihovim gospodarjem človekovo dostojanstvo, vzvišenost duha, svetost družine in dolžnost priznavati postavno oblast!«

»Cerkev je postavila temelje takih civilizacij, ki je mogla in hotela zagotoviti temeljne pravice človeka, katere mi v Ameriki tako globoko ljubimo... in ki so: svoboda, pravica, enakost in možnost moliti Boga brez ovir in omejitvev. To so resnične pravice, ki jih zagotavlja naša ustava; pravice, ki jih še sedaj ne priznavajo ravno tisti, ki Cerkev obtožujejo.«

Pij XII. knez miru

»Pij XII. ni samo velik papež, temveč tudi eden največjih sedaj živelih mož. Priznan je bil kot »knez miru«, naziv, ki mu ga vsi enodušno dajejo zaradi njegove velike ljubezni do vseh otrok božjih.«

»Pred zadnjo veliko vojno se je na vso moč trudil, da bi prihranil svetu krvavo žrtev, ki se vedno pušča življenje milijonov ljudi. V hudih dnevih borbe je bil pastir vseh zatiranih, namestnik Kristusa na zemlji ne glede na vero, barvo kože ali narodnost. Njegova prva skrb je bila borba zoper zatiranje in prid trpečim: dal je zatočišče judom, kristjanom, brezbožnikom. Predno se je začela vojna, so ga po vsem svetu priznavali kot največjega pobornika za socialno pravičnost. Mnoga socialna načela pok. predsednika Roosevelta so bila vzeta iz okoliščin sedanega sv. očeta. Nazivati Pija XII. fašista, Pija XII. ki je vedno branil človekovo dostojanstvo, je višek neumnosti vlasti zato, ker so žotitelji ravno tisti, ki so se družili s fašizmom Mussolinijem še do ne dosti let od tega in ki so zastavili svoje bogastvo, čast in ljudi, da so pomagali in branili fašizem.«

»Tudi ko je bila ta nespametna zveza sklenjena, se je Pij XII. bo-

ril za rešitev duše italijanskega naroda od okuženja.«

Nato poudarja govornik, da ni bil nikoli zoper Rusijo ali filonacist, kar pričajo njegovi govori v parlamentu l. 1937. zoper nacistično Nemčijo v prilog Rusiji.

Kard. Spellmann, priljubljen mož

»Noben človek v naši državi ni tako ljubljen kakor čudoviti nadškof iz New Yorka Spellmann«, je nadaljeval poslanec. »On ni samo prvi mešan mesta New Yorka, ampak tudi eden najbolj priljubljenih mož v vsej državi.« Pridobil pa si je to priljubljenost kardinal Spellmann s svojo svetostjo, ponižnostjo, prijaznostjo, ljubeznivostjo in s svojo skrbjo za vojake med vojno. Zaradi tega ga spoštujejo vsi Američanci brez razlike na veroizpoved, zakaj v njem vidijo združitev dveh »izmov«, katolicizma in

amerikanizma, obeh čistih in nepokvarjenih; nobeden izmed njiju ni omadeževan s fašizmom ali s komunizmom.

Končal je poslanec O' Toole s temi besedami: »Če Rusija v resnici želi mir in spoštovanje sveta, potem mora prenehati z napadi zoper najstarejšo, najbolj spoštovano in čiščeno ustanovo. Če bo Rusija sprejela nauk Cerkve, bo ostala. Cerkev je videla nastanek in zaton stotin in stotin vlad in režimov in političnih filozofij. V prihodnjih stoletjih jih bo videla še na stotine in stotine. Vse, kar je dobro, bo preživelo; kar je slabega, se samo uničuje. Vlade morajo obstati edine, če sledijo nauku Kristusovega:«

»Ljubi Gospoda, svojega Boga«, in »Daj cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega.«

Tako branijo v ameriškem parlamentu čast cerkve in njenih predstavnikov, ker so pravični in demokratični do vseh.

OKNO V SVET

VPLIV ZN RASTE. Cesar niso mogli doseči ZDA in Anglija, namreč odgovora Sovjetske vlade glede njenih odnošajev do Perzije, to je dosegla organizacija ZN. S tem so Sovjeti tudi v dejanju pritrtili besedam svojega načelnika Stalina, da bodo zvesti ZN in da jih priznavajo kot vrhovno oblast nad vsemi državami. To je velik korak do zmage miru.

Rusija in Perzija sta se neposredno dogovorili, da bodo Sovjeti odpoklicali svoje čete do 6. maja iz Perzije, ta pa je Rusiji dovolila za dobo 50 let soudeležbo pri njenih petrolejskih vrelcih, če pogodbo potrdi novoizvoljeni perzijski parlament.

GRČIJA je po volitvah dobila novo koalicijsko vlado; njen predsednik je bivši sodnik Poulitzas, zunanji minister pa je postal Constantinos Tsaldaris, voditelj monarhistov. Regent nadškof Damaskinos je po zaprisegi nove vlade javil svoj odstop in kralj Jurij II. je iz Londona brzojavil, da ga je sprejel. Napisali so nadškofa, naj vsaj začasno še sprejme regenstvo, a on je to odklonil. Rekel je, da je Grčijo od roba propada privedel do postavne vlade in zdaj smatra svojo nalogo za dovršeno.

Bivša ZVEZA NARODOV ima svoje zadnje zasedanje v Ženevi, da izroči svoje imetje, ki ga cenijo na 2.700.000 šterlin, novi Organizaciji Združenih Narodov. Predsednik je izpovedal pri tem zasedanju: Zgodovina bo ZN obsodila, ker so se člani zavedali, da se umikajo odgovornosti prav takrat, ko bi bili morali storiti sklepe velike važnosti. Vsled te neodločnosti je stara ZN propadla.

RAZMEJITVENA KOMISIJA je odšla iz naših krajev in ima v Londonu sklepno zasedanje, ki bo pripravilo svoje poročilo zunanjim ministrom. Radovedni smo, kako nas bodo ti gospodje ocenili in kakse vtise so odnesli iz naših krajev.

MIROVNO KONFERENCO bi radi pospešili, ker le prepočasno deluje odbor namestnikov zunanjih ministrov v Londonu, ki pripravlja za to konferenco predloge. Zato je zunanji minister ZDA Byrnes povabil vse svoje tovariše na se-

stanek v Pariz za 25. aprila, da bi premostili težkoče, preko katerih njih namestniki v Londonu niso mogli. Poglavitna izmed teh težkoč je zahteva Sovjetov po zaupni upravi bivše italijanske kolonije Tripolitanije. — Vsi zunanji ministri velesil so obljubili svojo udeležbo pri konferenci.

DAN VOJSKE. Predsednik Truman je ob priliki proslave »Dneva vojske« 6. aprile imel pomemben govor. Rekel je: Združene države so danes močna država in je ni močnejše. To ni baharija. To je dejstvo, ki nas dviga k vzvišenim mislim, a nas obenem obvezuje k ponižnosti, ker naša moč pomeni, da moramo prevzeti vodstveni položaj in sprejeti zanj odgovornost. Neposredni namen naše zunanje politike je, kar najbolj podpirati organizacijo Združenih Narodov. Da pa se ohranimo močne, je treba sprejeti načrt za obvezno vojaško vezbanje. To ne pomeni naborov. Ni mišljeno, da bi morali naši mladenci določeno dobo v mirnem času službovati v vojski ali mornarici. Ostali bodo civilni državljani. Z novim zakonom hočemo le, da bi bil vsak posameznik izurjen in pripravljn, da zavzame svoje mesto, če bi po nesreči izbruhnila nova vojna. Pa so praktični ti Američani!

Načelnik generalnega štaba general Eisenhower je v ameriškem senatu zahteval, da se podaljša rok obveznega službovanja v armadi za eno leto, t. j. do 15. maja 1947, da bodo doseženi v svetu cilji, za katere je Amerika šla v boj.

SPANSKA ima sedaj dve vladi in 2 parlamenta — eno v Madridu, drugo — begunsko — v Parizu. Francosko vlado mislijo spraviti na zatožnik organizacije ZD, češ da je nevarna za svetovni mir. Poljsko pa pošiljajo komunisti v ogenj po ta kostanj.

LONDON. V Angliji je zaposlenih pri delu na polju 110.000 nemških in 35 tisoč italijanskih vojnih ujetnikov. Italijane bodo tekom leta 1946 izpustili domov, pritegnili pa bodo k temu delu še 90 tisoč Nemcev.

LONDON. V zapadni Nemčiji so morali Zavezniki znižati prebival-

stvu dnevne obroke hrane. Delavci so v protest prekinili delo za 5 ur.

RADIO MOSKVA poroča, da je profesor Dukov v zvezdarnici univerze v Kazanu opazil na nebu nov komet v bližini Velikega voza. Pomenika se proti zvezdi severnici.

MOSKVA. Na oznanjenje Marrijino, ki ga Rusi praznujejo 13 dni za nami, je bila v ruski pravoslavni katedrali po dolgem času spet slovesna služba božja. Komunistem je, kakor vidimo, spremeni taktiko, da laglje slepi domačine in tuje.

V BENETKAH je bil izvoljen za župana komunist odvetnik Gianquinto. V mestnem odboru sedita še 2 komunisti, 8 socialistov in en republikanec. Krščanski demokracije niso zastopani v njem, ker so udeležbo odklonili.

ČEŠKOSLOVASKA. Ze od nekdanj so Čehi znani kot praktični ljudje, ki se ne dajo voditi od kakega domnevnega zanosa, ampak računajo z dejstvi. Tudi v zadnji vojni jih ta čut ni zapustil. Trpeli so pod nemško okupacijo dalj časa kot mi, a imeli so v Londonu svojega izvrstnega voditelja dr. Deneša in so se njegovih navodil od tam dobesedno držali. Po požigu naselja Lidice, pri katerem so spoznali vso krutost Nemca, jim je njih praktični čut veleva nehati z dejanskimi napadi in začeti raje tihi odpor (pasivno rezistenco) po tovarnah in povsod v življenju. Izgnili so se porušeni dežele, a Nemcu so vseeno prizadeli mnogo škode. Seveda so gledali z zaupanjem na velikega slovanskega soseda na vzhodu in tudi pri njih je užigala navdušenje komunistična misel. Pa tudi tu so se zopet pokazali kot prekični ljudje. Po osvobojevanju je zasedla Češkoslovaška armada sovjetskega generala Konjeva, ki se je zelo zmerno obnašala in si ni odtujila čeških src. A za njo so prišle druge okupacijske čete, začele so se tatvine, ropi, nasilstva. Praktični Čeh je spoznal, kakšen je komunizem v svojem bistvu — in se je obrnil od njega. Angleški list »Daily Telegraph« prinaša te dni dopis Lorda Bizkenheada, ki se je pred kratkim vrnil iz Češkoslovaške, in pravi, da je bilo po osvoboditvi 80 odstotkov mladine navdušene za komunizem, danes je pa ista mladina antikomunističnega duha. To spremembo je pripisati v največji meri osebnim doživljanjem teh ljudi, ki so prišli v stik z rusko okupacijsko vojsko.

Enake izkušnje imajo Dunajčani. Tam pravijo, da bi mogli prenesti še tretjo svetovno vojno, a nikakor ne še ene boljševiske »osvoboditve«.

To so Čehi — in naši Slovenci ter sploh Jugoslavlani! Dokler ne bomo poskušali na svoji koži, tudi mi ne bomo verjeli in nam je komunizem zaželeni raj. Ko bo in če bo prišel, se bomo pa za ušesi praskali: Oh, kaj sem naredil, oženil sem se! In bomo iskali na nebu nove odrešilne zvezde.

Rdeča zvezda

V Italiji izbirajo razne stranke znake za glasovnice pri volitvah, ki bodo 2. junija. Komunistična stranka ima za svoj znak tudi rdečo zvezdo. Zopet nov dokaz, da rdeča zvezda nima s slovenstvom nič skupnega, ker je znak brezbožnega komunizma, ki hoče razprestati mreže po vsem svetu.

Ljudska stranka v Argentini

Ljudska stranka v Argentini je zopet izjavila, da je in hoče biti katoliška, ker ji je pri srcu, da bi bilo v Argentini javno življenje zgrajeno na temeljih katoliških načel. Izjavila je tudi, da spada v isto družino kot vse krščanske demokratske stranke v ostali Ameriki in Evropi. Objavila je tudi svoj program, ki vsebuje te točke:

1.) Delati na to, da bo država skrbela za splošni blagor in socialno pravičnost ter da se ne bo vmešavala v privatne iniciative, kjer te lahko same dosežejo svoj namen. Poskrbeti, da se država ne bo vtičala v družino in v odnose med kapitalom in delom, če to ni potrebno za resničen javni blagor. Vse to v duhu prave demokracije, da ne bo zavladala diktatura, kjer se država vmešuje v vsako stvar z namenom, da bi vsi tako delali in mislili, kot ukazuje diktator.

2.) Poskrbeti, da bosta kapital in delo pravično sodelovala. Ni vse v kapitalu, da bi lahko gospodarili le kapitalisti, in ni vse samo delo, ker brez kapitala ni sadov dela. Zato morata kapital in delo tako sodelovati, da bosta sadove imela oba in ne le kapital, kot je to bilo v preteklosti. Skrbeti je treba za pravično delavske plače in za dostojno življenje vsakega delavca.

3.) Velika posestva moraja biti razdeljena in prodana kolonom, da bo zemlja last onih, ki jo obdelujejo.

4.) Vse šole morajo imeti iste pravice: državne in zasebne. Država mora podpirati oboje vrste šol sorazmerno s številom učencev.

5.) Da se zavaruje človeško dostojanstvo, je treba izločiti vsako obliko totalitarizma in diktature. Država naj bo za ljudi in ne ljudje za državo.

Argentinski zavedni katoličani hočejo tudi svoje politično življenje prekrvasiti s katoliško miselnostjo in tako blagostanje svoje domovine postaviti na trdne temelje.

Stara pesem

V Jugoslaviji se izvaja agrarna reforma, kateri so podvržene tudi vse cerkvene ustanove. V zvezi s tem je objavil sušaški list »Primorski Vjesnik« dne 20. marca članek, kjer med ostalim trdi, da je škof dr. Srebrnič razposlal po svoji škofiji posebno tajno okrožnico z raznimi navodili, kako treba zakon izigrati in po posebnih agentih ljudje za to pripraviti. List škofa radi tega strupeno napada in mu podtika razne nečedne namene. Kaj je na tem resnica? Škof o ti zadevi sploh ni napisal nobene okrožnice. Še manj pa jo je komu razposlal. Vse je izmišljeno, samo da se po škofu udarja in ga v javnosti blati, a lahko je to »Pr. Vj.«, ker ve, da se škof v javnosti ne more braniti, ker nima možnosti za to.

Pastirček

Izšel je otroški list »Pastirček«. Prva številka je nad vse lična in pestra. Staršem, katerim je pri srcu prava vzgoja otrok, »Pastirček« toplo priporočamo. Listič bo pomagal vzgajati otroke k plemenitosti in dobroti. Cena L. 5. Dobite ga v stolnem župnišču in v katoliški knjigarni.

Vstajenje

Tisto sredo pred Veliko nočjo so je težko ranjeno prinesli v bolnico. Ni se zavedla; tudi potem ne, ko so ji rano očistili in obvezali. Njena in mrtvaško blede je ležala v veliki bolniški sobi. Sestra Terezija je belala pri njej celo noč. Skozi bele prste so ji neprestano polzele jagode rožnega venca, njen pogled pa je nepremično visel na bledem obličju mlade deklice. Proti polnoči so se na tem obličju prikazale rahle rdeče proge. Izprva so se ranjenki iz tesno stisnjenih ust izvil stoka-joči vzdih, nato posamezne besede, ki jih je v presledkih z največjo muko duše in telesa trgala iz globin vročinskih prividov.

»Mama, ata... zakaj me preganjata...? Vem, hudo je bilo vajino trpljenje v taborišču... še hujska misel na izgubljeni Maro edinko... nista je mogla preboleti... Ah v

moji duši je pekel... jaz sem kriva vajine smrti... Zato pa v boj... v porabo vsega... Kako švigajo krogle... kako vpijejo ranjenici... vse okoli mene je sama kri... le jaz stojim... še krogle se me izogibljejo... mene ovele... stokrat pohojene rože... Mama, zakaj te nisem ubogala... ah, kaj ste storili iz moje mladosti... zakaj sem vam verjela, zakaj...?«

Sestra Terezija je vsa presunjena poslušala Marino izpoved, eno izmed sto in sto tej enakih...

Skozi okna se je začelo medlo svetlikati. V bližnji cerkvi je zazvonilo sv. jutro. Koj nato se je oglasil tudi zvonček v samostanski kapeli. V sobo je prišla postrežnica; tedaj se je sestra Terezija dvignila in s trudnimi koraki odšla v kapelo.

Bolnice so se začele pripravljati; kajti to jutro jim je imel gospod pater prineseti velikonočno sv. obhajilo. Odprli so na stečaj velika vrata in pogledi vseh so se s prič-

kovanjem zazrli na hodnik.

Tenko je zabrnal zvonček, zadisalo je po svečah in po kadlu. Spremljan od belo oblečenih sester z gorečimi svečami v rokah je prišel v sobo pater, noseč v rokah zlat ciborij. Vsa njegova postava je vzbujala spoštovanje, v bledem asketskem obrazu so mu živo žarele temne oči, polne ljubezni in razumevanja. Šel je počasi od postelje do postelje in obhajal vse bolnice. Nazadnje se je ustavil še pri Marini postelji. Njegov globoki pogled je s sočutjem motril to ubogo, uničeno mladost. Tako prodiren je bil ta pogled, da ga je Marina duša še v nezavesti začutila. Globoko je vzdihnila in počasi odprla oči. Z neizmernim presenečenjem je zastrmelja okoli sebe. Spet je zaprla oči in šla trudno z roko preko njih. Mukoma je razbirala misli: — napad... pokanje strojnica in pušk... kri, vpitje in ogenj... nato noč, neprodna noč... Da, sedaj se spominja,

v prsih jo je zapeklo, nato je padla...

Polagoma je spet odprla oči in njen pogled je obstal na patru, ki jo je še vedno molče motril. Zdrznila se je in ga sovražno pogledala. Kaj ji hoče? Zakaj je ne pusti pri miru, saj zanjo je tako vse končano... Pater je dvignil roko in jo blagoslovil. Počasi, iz najgloblje prepričanja in doživljanja svoje duše je izpregovoril:

»Bog je ljubezen!«

Ko je zapuščal sobo, so ga spremljale Marine zamišljene oči, v katerih ni bilo več sovraštva. V njej se je obudil spomin in domotožje po nečem svetlem, daljnem...

Mara je skozi odprta okna zastrmelja v pomlad: z belimi oblaki nakodrano nebo, pomladni veter in cvetoča drevesa, daljni glasovi kmetov, ki so orali na njivah, vmes neumorno ščebetanje ptičkov in lahno kroženje prvih lastovk

— Pomlad, življenje, vtajenje...

Bog je ljubezen... a ne zame več, ne zame; v meni je sama noč, sami viharji... —

Rana v prsih jo je pekla kot ogenj in od tam se je pekoča bolečina razlivala po vsem telesu. A vse hujski ogenj, hujski viharji so ji divjali v duši. Tri same besede, izgovorjene s prepričanjem, ki ne pozna ugovorov, so v njej začele svoje očiščevalno delo: — Bog je ljubezen...!

V bližnji cerkvi je zazvonilo z vsemi zvonovi. Sestra Matilda, ki je pri Marini postelji nadomestila sestro Terezo, se je pokrižala, za njo vse bolnice so sobi. Mara je z največjim trdom prišla do jasnosti: veliki četrtek je, zvonovi pojejo h glorijski.

Prišel je zdravnik, pregledal najprej Maro in dvomljivo zmajal glavo; nato nekaj zašepetal sestri Matildi.

V bolniški kapeli so se pri božjem grobu cel dan in celo noč vr-

Ruski begunci pripovedujejo...

V tej svetovni vojni smo imeli priložnost govoriti z ruskimi ruski begunci in pregnanci. Med njimi so bili tudi njihovi pravoslavni duhovniki. Radovedni smo bili, kaj pravijo Rusi sami o njihovi novi komunistični ali boljševiski uredbi v Rusiji. Begunci in pregnanci, s katerimi smo govorili, so bili po večini iz krajev severno od Črnega morja, iz Ukrajine, kjer je žita, sadja, grozdja in drugih pridelkov v obilnosti, poleg silnega bogastva v rudnikih, bogastva v rekah itd. Duhovnik, ki je bil župnik blizu Jekaterinoslava, kjer cerkve niso združene z rimskimi papežem, nam je povedal, da je bilo ob nastopu boljševizma na tisoče krščanskih mučencev, ki so pretrpeli najstrašnejše muke. Umrjenih je bilo takrat v Rusiji približno 50 tisoč duhovnikov, 50 škofov, osem nadškofov in en patriarh; zaprtih oziroma porušenih je bilo v celi Rusiji približno 150 tisoč cerkva, zaprti vsi samostani in razgnani vsi redovniki. V pretekli vojni niso napovedovali vremena s pomočjo »Družinske pratike«. Današnje napovedi temeljijo na točnih podatkih o gibanju rednih letnih zračnih plasti na severu in ob ravniku. Na podlagi teh lahko natančno določijo vreme za cele tedne in celo za mesec dni naprej.

Nemci so te napovedi uporabljali v polnem obsegu že v začetku druge svetovne vojne. Lahko rečemo, da je bila njihova začetna »vojna sreča« v veliki meri odvisna od tega novega orožja. Poljsko so napadli, ko so vsi pričakovali dolgo jesensko deževje, a je bilo vreme jasno in suho, kot so napovedali nemški vremensloveci. Obratno je Nemce v napadu na Norveško kril velik oblak, pozneje pa je nastopilo nenavadno jasno vreme, tako da so se lahko branili pred napadi angleške vojne mornarice. Približno na isti način so uspeli Rommelovi vojaki v Libiji. Vreme je bilo njihov močni zaveznik, ker so ga že prej ugotovili tudi za cel mesec naprej.

Kako pa, da ni uspel napad na Sovjetsko zvezo? Zakaj tak poraz? Hitler je pripisoval poraz ostri žimici. Ali mu niso tega napovedali? Seveda so mu in vremensloveci vsi enoglasno trdijo, da je bil vzrok poraza samo vojaškega značaja. Novega orožja, vremena, so se pa v veliki meri posluževali tudi zavezniki. Imeli so veliko vremensko napovedno centralo, ki je z lahkoto napovedovala vreme vsaj za teden dni naprej v vseh področjih, kjer so bile ameriške čete. Ta centrala je bila pred vojno navadno trgovsko podjetje za vremenske napovedi. Vodil ga je strokovnjak O. Krick. Ze pred dvajsetimi leti je to podjetje izdajalo 97% pravih napovedi in je tako ogromno pomagalo našim plovnicam in tverdkam. V vojni pa so ga uporabili v vojaške namene in ga izpopolnili. Postala je res prava centrala za vremenske napovedi in bo tudi v mirnem času veliko koristila za morskali in zračni promet ter tako pomagala zmanjšati število nesreč zaradi slabega vremena.

Govorili smo z možmi, starimi in mladimi iz kmetskega stanu, ki so vse potrdili, kar nam je duhovnik povedal. Njih mnenje je: »Rusi so razumen in nadarjen narod, zato pa boljševizem ne bo ostal. Ljudstvo samo bo spoznalo, da je boljševiska ali komunistična uredba v državi v marsičem nazadovanje in ne napredek. Uradnikov, ki morajo vse nadzorovati in izterjevati, je ko lista in trave. Judje imajo sedaj tam bogato žetev. Stalin sam ni ruski Slovan, ampak Gruzinec, ki je poročen z judinjo. Litvinof je jud, ki se je prej imenoval Pinkstein. Mi dobro vemo, da si nekateri Sovenci in Italijani želijo boljševiskih razmer, a Bog jim ne daj te nesreče.«

Govorili smo z ruskimi ženami, mladeniči in dekleti, ki so istotako vse potrdile, kar so nam bili že poprej drugi povedali. Boljševizem si je ob nastopu v Rusiji dovolil marsikatero grdo in nečastno de-

nje in skrunitev svetih krajev. S harmonikami so v cerkve hodili, ko je bilo ljudstvo zbrano pri molitvi! To je žal slovanski radikalizem, ki se ne drži zmernosti. Vse to pa je ruska duhovščina in rusko krščansko ljudstvo z mučeniško vdanostjo prenašalo.

Danes prevladuje v Rusiji mnenje, da se bodo po vojni razmere polagoma spremenile, kakor se je moralo že marsikaj ublažiti. Ruski narod ni le velik narod, ampak tudi nadarjen in podjeten narod, ki bo slabo sam iztrebil in obdržal le to, kar je dobrega in zdravega. Prepričani smo, da bo Rusija vstala in pomela brezboštvo, ki je proti razumu, in da bo spet iskreno začela kvaliti Stvarnika in Zveličarja, ki jo je tako bogato obdaril z vsemi dobrinami in jo ovenčal s slavnimi zmagami.

Ali ste vedeli..

Ali ste vedeli, da je bilo v pretekli vojni važno napadalno in obrambno orožje vreme? Bilo je prav tako važno kot letalo ali tank. V pretekli vojni niso napovedovali vremena s pomočjo »Družinske pratike«. Današnje napovedi temeljijo na točnih podatkih o gibanju rednih letnih zračnih plasti na severu in ob ravniku. Na podlagi teh lahko natančno določijo vreme za cele tedne in celo za mesec dni naprej.

Nemci so te napovedi uporabljali v polnem obsegu že v začetku druge svetovne vojne. Lahko rečemo, da je bila njihova začetna »vojna sreča« v veliki meri odvisna od tega novega orožja. Poljsko so napadli, ko so vsi pričakovali dolgo jesensko deževje, a je bilo vreme jasno in suho, kot so napovedali nemški vremensloveci. Obratno je Nemce v napadu na Norveško kril velik oblak, pozneje pa je nastopilo nenavadno jasno vreme, tako da so se lahko branili pred napadi angleške vojne mornarice. Približno na isti način so uspeli Rommelovi vojaki v Libiji. Vreme je bilo njihov močni zaveznik, ker so ga že prej ugotovili tudi za cel mesec naprej.

Kako pa, da ni uspel napad na Sovjetsko zvezo? Zakaj tak poraz? Hitler je pripisoval poraz ostri žimici. Ali mu niso tega napovedali? Seveda so mu in vremensloveci vsi enoglasno trdijo, da je bil vzrok poraza samo vojaškega značaja. Novega orožja, vremena, so se pa v veliki meri posluževali tudi zavezniki. Imeli so veliko vremensko napovedno centralo, ki je z lahkoto napovedovala vreme vsaj za teden dni naprej v vseh področjih, kjer so bile ameriške čete. Ta centrala je bila pred vojno navadno trgovsko podjetje za vremenske napovedi. Vodil ga je strokovnjak O. Krick. Ze pred dvajsetimi leti je to podjetje izdajalo 97% pravih napovedi in je tako ogromno pomagalo našim plovnicam in tverdkam. V vojni pa so ga uporabili v vojaške namene in ga izpopolnili. Postala je res prava centrala za vremenske napovedi in bo tudi v mirnem času veliko koristila za morskali in zračni promet ter tako pomagala zmanjšati število nesreč zaradi slabega vremena.

Lastnina, delo, kapital

Bog je dal ves svet ljudem na razpolago in zato so si ga počasi osvajali. To je bil začetek pridobitve zasebne lastnine. To lastnino je sam Bog hotel zaščititi s tem, da je dal zapoved: »Ne kradi!«

Zasebna lastnina popolnoma odgovarja človeškemu dostojanstvu in njegovi prostosti. Skupna last naredi človeka precej odvisnega od družbe ali države. Vendar se smejo podložniki, če jim to kaže, posluževati vsaj v nekaterih stvareh skupne lastnine.

Zasebna lastnina daje pobudo za delo, skrb, pridnost in veselje. Vsakdo bo rad delal, če ve, da bo gospodar pridelka ali sadu svojega napora.

Vendar ni delo edini vir lastnine. Večkrat namreč delo sploh ni mogoče, ako ni glavnice (kapitala). Zato mora tudi glavnica imeti korist od tujega dela na lastni glavnici, ki tudi vsebuje prejšnje delo posestnika ali pa njegovih prednikov.

Radi pretirane gospodarske prostosti pa so mnogi glavnicaarji s pomočjo delavcev svoje glavnice preveč namnožili, medtem ko je postal delavec vsled prepričel plače ali dneve vedno bolj ubog.

Cerkev, ki sicer brani pošteno pridobljeno lastnino, zahteva vrnitev krivično namnožene lastnine. Kakor mora tat vrniti ukradeno stvar ali njeno vrednost, tako mora vsakdo, ki je krivično obogatel, toliko povrniti tistim, ki jih je oškodoval, kolikor se je na njih račun okoristil.

Krivično pa je posestnikom vzeti lastnino, ki so jo pridobili s pošteno pridnostjo ali po drugih zakonitih načinih (nakup, dediščina, zamenjava, dar, najdba, osvojitve, delo) in jo razdeliti med tiste, ki niso imeli nič ali manj ali malo. Gotovo je, da ne bo razdelitev ostala vedno in povsod enaka, ker niso vsi enako zmogni, lastnino ohraniti ali jo celo povečati. Za celokupno dobrobit družbe sme državna oblast sicer včasih poseči tudi v zasebno last

premožnejših, toda vedno mirnim potom ali s kako odškodnino in le v omejenem obsegu. Ravno tako mora in mora vrhovna oblast mučenje glavnice nadzirati, da ne bodo delavci oškodovani, ali da ne pridejo v nevarnost, da zgrubijo delo in tako zaslužek.

Najprej pravičnost, potem ljubezen!

Nikomur ni po volji, da kdo moti njegovo posest, ali da ga ovira v njeni rabi. Zato pa mora tudi on spoštovati tujo lastnino.

V sili in potrebi so vsi dolžni pomagati potrebnim, bodisi z miloščino ali s posojilom.

V skrajni sili je treba vsakomur pomagati. Kdor bi s silo preprečil, da si bližnji v skrajni potrebi z njegovo lastnino pomaga, greši ne le proti ljubezni, temveč tudi proti pravičnosti.

Koliko tativine pa je dandanes, koliko sleparije, prevar, verižništva, koliko premajhnih plač — in zato ni čudno, da v človeški družbi vre in da se množi nevarnost prekucij.

Ni pa možno, da bi vsi ljudje bili enako premožni, kakor ni možno preprečiti, da bi ubogih ljudi ne bilo. Kristus je izjavil, da bodo reveži vedno na svetu in da se jih je treba usmiliti. Priporočil je telesna in duhovna dela usmiljenja. On je s posebno ljubeznijo govoril z njimi in jim rad pomagal. Bogatašem pa je žugal s pogubljenjem, ako ne bi prav rabili svojega premoženja.

V duhu Jezusovem tudi papeži reveže branijo in bogataše nagovarjajo, naj plačujejo delavcem pravične in zadostne družinske plače.

Cerkev je bila prva, ki je imela skrb za reveže, sirote, vdove, bolnike, popotnike.

Vendar je treba pomisliti, da nas pretirano hlepenje po časnih dobrinah ovira na poti zveličanja. Pridne roke in pobožno srce prinašajo blagoslov, lenoba pa in brezverstvo pogubo.

za svoje otroke. Bog bo zahteval na sodni dan otroke od njih.

Kar je bilo narobe, naj se od zdaj naprej popravi! Nikar več dovoljevati ali dopuščati hčeram, da bi zgrabljale sramežljivost in čistost po plesih, mitingih in izletih. Pones in sreča naroda je sramežljiva mladina.

Ze v raju je Bog zapovedal: »V potu svojega obraza boš jedel kruh.«

Delo je pa umsko in telesno: ker je človek iz duše in telesa. Kakor je duša imenitnejša od telesa, tako je tudi umsko delo imenitnejše od telesnega.

Če bi bilo telesno delo imenitnejše, tedaj bi imela živina predpravo pred človekom. Zakaj živina več naredi kot človek, n. pr. kot kmet pri oranju.

Vendar je pa vsled tesne spojitve duše s telesom potrebno pri umskem delu nekaj telesnega in pri telesnem nekaj umskega dela.

Naša dekleta so delavna. Pridne kot ura... Koliko časa?... Dokler jih kdo ne spelje v pohajkovanje ali jim z lažjo ne zmeša pameti.

Toliko se govori o srpu in kladi, a nešteti, ki na to prisegajo, hočejo svinčnik in zvezek!

Mnogi niti tega ne! Zabave, plesi, izleti, veseljačenja — to je precej splošno načelo — »delavne mladine«. Kvečjemu ima v posebni časti udarne nedelje.

Neki pristaš »svobode« mi je pred kratkim rekel: »Nihče noče več delati. Ne vem, kaj bo.«

Brez dela ni ječa. Brez dela ni gospodarstva. Lenoba je vseh grdob grdoba. Ne pomaga nič: treba se je predramiti iz sanj »svobode« in stopiti v resnično sedanost, v resničnost trdega dela.

Vinograd je zanemarjen, opustošen, če ga gospodar ne obdelava.

Živina v hlevu je v gnoju in žejno moka, če ni pridne gospodinje. Družina je raztrgana, obleka umazana, če dekle ne ljubi šivanke in vode.

Otroci ne znajo čitati in računati, če ni skrbne matere, požrtvovalne starejše sestrice. Tudi učenje je delo.

Kdor mlad pohaja, star krade ali berači. Mnogi kradejo in ropajo že zdaj, ker nočejo delati.

Prava slovenska dekle ni taka. Drži se svetega načela: moli in delaj! Ne bo ji žal, ko se poroči: bo dobra, skrbna gospodinja, sreča za moža in otroke. Če se ne poroči, ne bo visela na ramah drugih, ne bo ji treba krasti. Pošteno se bo življala z delom svojih rok. Bog z njo in Marija!

Hrvatski list

V Trstu so začeli izdajati pretekli teden verski list za Hrvate v Istri. Naslov mu je »Gore sreča!«

Temu listu želimo, da bi mogel veliko koristiti bračtom Hrvatov v »tužni Istri«. Bog ga podpiraj, da bi res dvigal sreča k Bogu, ki je Luč, Moč in Ljubezen.

ZVU opozarja, da je vsakomur strogo prepovedano priti v pas A s strelnim orožjem ali s kakim orodjem, s katerim bi se lahko povzročili kaki napadi. Kazen za prestopke je zapor, nato odsodba.

Sramežljivost in delavnost naših deklet

Nobenega dvoma ni, da je sramežljivo dekle ponos naroda. Saj je sramežljivost najboljša bramba čistosti. Brez sramežljivosti ni čistosti: zagospodari nečistost. Nečistost pa ni nikaka dika naroda — ampak njegova sramota in poguba. Ker so začli v nečistost, so poginili celo veliki narodi.

Napačna svoboda je mnogim dekletom vzela sramežljivost. Hitele so »osvobodevat« narod, pa so sebe usuznjile.

Ali ni gozd prinesel dekletom moralno otopenost?

Dekle je poklicana za gospodinjo in ne za puško.

Marsikatera si je v »svobodi« vse dovolila, a ji je svoboda vse vzela.

Starši! Šušljajte o tolikih spolno bolnih, o nezakonskih materah, o umorjenih otrocih... jasno govori, da mnoga dekleta niso šla na pravo pot.

In sedaj, ko se je vojna končala? Ali se je sramežljivost vrnila?

Kaj še?! Ples za plesom, veselja-

čenje za veseljačenjem, izlet za izletom: to je narodna »svoboda«, vsakdanja hrana teh deklet. In ti plesi in veseljačenja in zabave končavajo navadno pozno v noč! Noč ima svojo moč: posebno za mladino v mešanih družinah. In ta moč stare dekliške sramežljivost in čistost.

Kje je krivda?

Ali dekleta niso bila vnaprej opozorjena in poučena pri nauku in v cerkvi?

Ali starši niso vedeli, da ne gre, da bi se njihove hčere tako izpostavljale?

Vedeli so starši, a so molčali. Vedeli so, a so se bali. Toda mučenci se niso bali in niso molčali. Zato so rešili svoje duše in jih slavijo vsi narodi.

Tudi dekleta so bila poučena! Toda hotela so okusiti »svobodo«. Okusile so jo in zašle. Zato so krive.

Starši so pred Bogom odgovorni

stale sestre in molile za vstajenje Marine duše.

Marino stanje se je zelo poslabšalo. V vročinskih blondjah je njena notranja bit obupno iskala rešitve, hrepenela kvišku, a se v onemoglosti vedno globlje pogrezala v grozo razjedajočih spominov.

Na veliki petek se je šele proti večeru nekoliko zavedla. Sestra Terezija je bila pri njej. Marin vročinski pogled je vprašujoče obstal na njenem zbranim obrazu: »Sestra, ali bom umrla?«

Sestra se je dvignila in jo ljubeče prijel za roko: »Gospodična Mara, ne skrivam vam, vaše stanje je zelo resno.«

Mara je za hip zaprla oči in kot sama zase zašepetala: »Saj je čisto prav, tako bo konec vsega.«

Sestra Terezija se je še niže sklonila nad njen obraz in ji položila roko na vroče čelo.

»Ne, Mara, šele začetek vsega bo takrat. Večna sreča ali nesreča pa bo le od nas odvisna.«

»Zame je prepozno...«

Marin glas je zvenel kot glas utapljaljočega se človeka, ki mu je odvzeta sleherna možnost za rešitev.

»Mara, božje usmiljenje je večje kot naši grehi...«

Mara je skušala razbrati zmisel teh besed; ni se ji popolnoma posrečilo. Boj, ki ga je bila v duši med dobrim in zlim, ji je izčrpal še zadnje moči. Njeno nebo je bilo čez in čez zastrto s težkimi sivimi oblaki. Le za bežne hipe je v dolgih presledkih posijal skozi nje svetel žarek: — Bog je ljubezen. —

Noč je minula v teh viharjih in tudi sončno jutro ji ni prineslo nobene tolažbe. Iz bližnjih in daljnih cerkvah se je oglasila pesem zvonov, razgibala pomladno ozračje in napolnila tudi bolniško sobo s prazničnim razpoloženjem.

Popoldne je bilo, že proti večeru, ko je na vrata rahlo potrkalo.

Vstopil je gospod pater, šel od postelje do postelje in vsaki bolnici voščil k praznikom z besedami polnimi tolažbe in upanja.

Mara je bila pri zavesti. Bolečine so nekoliko ponehale, zato pa se je tem glasneje začela oglašati vest in skušala izluščiti iz te uboge, zbegane duše končno odločitev.

Pater se je nazadnje ustavljal tudi pri njeni postelji. Njegove temne oči, polne velikega usmiljenja, so se za hip zazrle v Marine nemirno begajoče. Pod vplivom tega pogleda se je v Marini duši razklala tema negotovosti in v njo je posijala odrešujoča luč: »Gospod pater, izpovedala bi se rada...«

Patrov glas je zvenel na videz mirno, vsakdanje, ko je vprašal: »Gospodična, ali bi želeli takoj?« Mara je samo prikimala.

Sedel je k njenemu vzglavju in se s komolecem naslonil na rob postelje. Mara je le s težavo govorila, solze so jo dušile in ji silile v

oči. Šele sedaj se spoznala vso grozoto zašle in poteptane mladosti.

Pater jo je molče poslušal. Niti enkrat je ni prekinil. Ko je umolknila, je s strahom pričakovala njegovih besed. Pripravljena je bila sprejeti vse.

Gospod pater pa je izpregovoril počasi in mirno; njegove besede so bile sama ljubezen. Padale so v Marino dušo kot žareči utrinki, razsvetlile jo popolnoma, da se je v blaženi sreči potapljala v to čudežno morje luči. Ko ji je dal odvezo, jo je še vprašal, kakšni so njeni načrti za bodočnost, če bi jo Bog še pustil pri življenju.

»Tudi na to sem še pomislila. Diplomirana učiteljica sem in se bom vsa posvetila vzgoji otrok, da bom vsaj nekoliko popravila, kar so drugi z napačno vzgojo na meni zagrešili.«

Predno se je poslovil, ji je gospod pater še obljubil, da ji bo naslednje jutro prinesel sv. ohajilo. Če bi se pa njeno stanje tekmo noči

poslabšalo, ga bodo sestre takoj poklicale.

Mara je ostala sama. Življenje, ki jo je še pred pol ure napolnjevalo s studom in grozo, se ji je zdaj odpiralo pred očmi z najlepšimi načrti in cilji. Slutila je, da bo živela, kajti dušni mir, ki ga je sedaj zadobila, bo tudi njenemu telesu vrnil prejšnjo moč in zdravje.

Velikonočno jutro je razlilo na zemljo vso opojnost sončne pomladi. Zvonovi so slovesno zvonili. Od blizu in daleč je prihajala njihova melodija do Mare, pela o vstajenju, ki ga je tudi njena duša v vriskajoči radosti občutila, pela o življenju, ki ga je danes po neskončnem božjem usmiljenju na novo začela.

Vso njeno notranjost je prevladala ena sama vse premagujoča misel in jasna zavest: — Bog je ljubezen. —

Marijanka

S tiskovne konference

Na tiskovni konferenci v Gorici so preteklo sredo obravnavali več važnih vprašanj, ki je prav, če tudi naši bralci vedo zanje.

Upravne volitve

Najprej je prišlo na dan vprašanje, če bodo tudi v Gorici upravne volitve, kakor so se vršile zadnje nedelje v Italiji. Guverner major Long je odgovoril, da bo Zavezniška vojaška uprava čez kakih šest mesecev izvedla upravne volitve (v občinski svet) po vsej Julijski krajini, kakor to predvideva splošni ukaz, ki je že v načrtu. Zaradi obsežnega dela, ki ga zahteva priprava imenikov, volitve ne morejo biti prej kakor čez 6 ali 7 mesecev. Volitve bodo izvedli na podlagi italijanskih zakonov z delnimi poenostavitvami. V vsaki občini bo delovala volivna komisija, ki jo bodo sestavljali predsednik in trije člani. Volivno pravico bodo imeli vsi, ki živijo in bivajo na ozemlju pod upravo ZVU. Splošni ukaz pa bo določil tudi dobo bivanja, ki bo potrebna za volivno pravico.

Prazni glasovi

Upravičeno bojaznjo so povzročili med prebivalstvom umetno razširjeni glasovi, ki naznajo za 27. april ali najkasneje za prvi maj okupacije področja A po jugoslovanskih četah. Major Long je na to vprašanje odgovoril, da se ZVU ne vmešava v podobne zadeve. Vsekakor pa je neumno verjeti takim glasovom. Glede tega so odredbe, ki jih je izdalo vrhovno poveljstvo zavezniških oboroženih sil za Sredozemlje, jasne in ne dopuščajo nobenih nesporazumov. (Tozadevne izjave vrhovnega poveljstva so v glavnem v tem, da ne bodo trpeli nobenega nasilnega reševanja v vprašanju pripadnosti Julijske krajine, dokler ne bo o tem padla končna odločitev na mirovni konferenci.)

Vprašanje slavolokov

Po deželi je bilo veliko slavolokov zgrajenih na čast zavezniški komisiji. Sedaj je komisija odšla. Mnogi teh slavolokov so na javnih cestah in ovirajo promet. Zaradi tega je dejal g. guverner, da morajo take slavoloke odstraniti po navodilih pristojnih oblasti.

Če so kje v deželi še mine, ki so jih postavili Nemci, naj to domače prebivalstvo javi policiji.

Tisti, ki na svojo roko popravljajo hiše, ne bodo za ta dela dobili nobene posebne podpore.

Brezposelni

Z 11. aprilom so odpravili prepoved odpuščanja delavcev. Torej gospodarji smejo odpuščati odvišne delavce, vendar ne po mili volji, temveč v aprilu največ 10%, v maju nadaljnjih 5% in v juniju prav tako 5%.

Odpuščeni delavci bodo dobivali v prvih 60 dneh dve tretjini svojih dosedanjih dohodkov, pozneje pa po posebne podpore, ki pripadajo brezposelnim. Vse delo bo v pristojnosti Urada dela.

Glede na to ukinitve zapore nad odpuščanjem iz služb je ZVU v Trstu dala nekatera pojasnila. Dovoljenje za odpuščanje delavcev so dali zato, ker je za trditvah ZVU stanje nekaterih industrijskih podjetij v deželi naravnost porazno. Da jim priskočijo na pomoč, so dovolili, da smejo odsloviti nekaj odvišnih delavcev. Ostali delavci

pa morajo imeti 40 urni teden. — Brezposelnim bodo priskočili na pomoč razen s podporo, kakor je bilo že omenjeno. Še z družinskimi dokladami za dobo 60 dni in s posebno odpravnino. — Kar bo mogoče, bo ZVU pomnožila število javnih del, tako da bodo kljub vsemu lahko po veliki večini vsi delavci zaposleni.

Domače novice

Veliki teden v goriški stolnici

Velika sredo: Ob 6. uri zvečer jutranjice.

Veliki četrtek: Ob 9.30 nadškofova pontifikalna maša in posvečenje sv. olj. — Ob 6. uri zvečer jutranjice.

Veliki petek: Ob 9. uri nadškofova sv. maša s prej posvečeno hostijo. Ob 6. uri zvečer jutranjice.

Velika sobota: Ob 9.30 blagoslov ognja, velikonočne sveče, krstne vode in pontifikalna sv. maša prevz. gospoda nadškofa. Ob 6. uri zvečer jutranjice in velikonočna procesija.

Velika noč: Ob 10. uri pontifikalna sv. maša, pri kateri bo podelil prevzvišeni g. nadškof *pepežev blagoslov*.

V velikem tednu bo v stolnici vsak večer in vsako jutro veliko prilike za sv. spoved.

Na Veliki petek je zapovedan post in zdržek. Ko imamo sedaj toliko olajšav, skrbimo, da bomo vsaj na spomin Jezusove smrti za naše zveličanje držali to cerkveno zapoved.

Veliki teden za Slovence

Na Veliki četrtek bo ob 10. do 11. ure zvečer v stolnici skupna ura čiščenja s premišljanjem in petjem.

Na Veliki petek zjutraj ob 6. uri bo v stolnici pridiga o Jezusovem trpljenju.

Isti dan zvečer ob 8. uri bo pri Sv. Ignaciju postni govor: Duša v luči Kalvarije.

Postne pridige se bodo zaključile na Veliko noč popoldne ob treh z govorom: Vstajenje daše.

Velikonočne jedi se bodo blagoslavljale v stolnici po sv. maši za Slovence ob 6. uri.

Misijonska prireditev

V zavodu Notre Dame v Gorici priredi naš Marijin vrtec na velikonočni ponedeljek 22. IV. ob 5. uri popoldne misijonsko igrice z različnimi drugimi točkami. Skupiček je namenjen slovenskemu misijonu v Bengaliji v Indiji.

Vabljeni so vsi prijatelji otrok in misijonov.

Božji vrecl

Ta nabožni list, ki ima zgolj ta namen, da vzgaja ljudstvo k ljubezni do duhovnega življenja in verskih narodnih običajev, dobiti v Katoliški knjigarni in v stolnem župnišču v Gorici. Vsak izvod, ki obsega 24 strani, stane 1. 20. Izšla je 3. številka, ki je velikonočna. Dobi se pa tudi še 2. številka. — Segajte po nabožnem branju!

Javna igralnica (bisea)

išče zavetja v Gorici, ker se zaradi odpora ni mogla usidrti v Gradcu.

Ali naj Gorica postane nov Monte Carlo, kjer bodo pustolovci s hazardno igro zapravljali svoja imetja in se potem ubijali? Z njimi pa bi prišlo še spremstvo vseh 7 poglavitnih grehov, ki bi se šopirili po našem mestu.

Še tega nam manjka! Stokrat ljubše nam je mirno, delavno ljudstvo, ki si pošteno služi svoj kruh in ga v domači zadovoljnosti uporablja, kakor razkošje igralcev, ki bi nam prinesli kugo razbrzdanosti, četudi bi se je držalo par milijonov v prid mestnim financam.

Gori na visokem Kaninu je prostora dovolj; tam naj si igralsko podjetje postavi svoje palače za zapravljivce in samomorilce. Stene so strme, prepadi globoki; še za pokopališče propadlih eksistence ne bo treba skrbeti, in kar je glavno: ljudstva nam ne bodo pohujševali; divje koze, ki se tam okolu pasejo, se pa itak pohujšati ne bodo pustile.

Divide et impera!

Fašisti niso pametno storili, ko so od goriške pokrajine odtrgali nižjo Furlanijo z Viscom in Cervignanom ter jo priklopili k videmski pokrajini. Morali bi še več Italijanov priklopiti h Gorici s Palmanovo in okolico, Tolmnski in Kobariški slovenski okraj pa bi bili morali priklopiti k Vidmu. Na ta način bi bili Slovenci bolj »logično« razdeljeni, da bi vzhodne province Italije bile res italijanske.

Ta zapozneli recept bremo ne v kaki »Voce libera«, ampak v nekem tržaškem listu pod naslovom: »Necessita il ripristino dell'antica provincia di Gorizia« z dne 6. aprila 1941, in sicer med novicami iz Gorice. Od tega lista bi pač ne pričakovali tolike narodne nestrpnosti, ker hoče biti demokratičen — in se njegovi somišljeniki vedno pohujšujejo nad nami, ako se potegujemo za svoje pravice — nikomur v škodo.

Ne vemo, komu nas bo mirovna konferenca prisodila, a kamor že pademo, hočemo ostati skupaj.

Gnojila

Kdor želi umetna gnojila, se mora prijaviti na svoj občinski urad do 25. aprila, kjer bo dobil posebno nakaznico.

Prijava tujcev

Vsi tujci državljani in brez državljanstva, ki bivajo v pasu A, se morajo prijaviti na goriški policiji pri stolnici do 25. aprila. Prijavitelj se morajo tudi oni, ki imajo normalno izkaznico. Kdor se ne prijavi, bo kaznovan.

Tako je prav — metlo v roke!

Z začudenjem so se doslej spraševali vsi pametni starši, ki imajo svoje otroke na eni od 3 slovenskih srednjih šol v Trstu: zakaj imajo naši otroci tolikokrat proste, saj so vendar v času vojne toliko zamudili? Čemu ti neprestani štrajki, in to pri dijaški mladini, ki se doslej v vseh pametno urejenih državah ni vrtikala v zamotana politična vprašanja? Kdo je tisti, ki našo mladino izrablja v strankarske cilje in jo tako trga proč od knjige in resnega študija? Od kod? Zakaj?

Pri enem zadnjih štrajkov je pa dijaška mladina po vseh razredih dobila v roke letak (mnogi so ga z velikim zadoščanjem prinesli pokazat tudi domov staršem!), ki obsoja vse tiste dijake in profesorje, ki so doslej zlorabljali šolo v politične cilje in z lažmi ali surovo silo zavajali tudi poštene, slovensko-zavedne dijake v štrajke.

Letak pravi tako: »Slovenska dijaška demokratska mladina

ugotavlja:

1. da hočejo nekateri dijaki, ki jih plačuje komunistična stranka, za vsako ceno uničiti slovensko šolo s štrajki in neredi;

2. da nekateri profesorji (razni Bufoni!) prejemajo *dvojni plače*: eno od zaveznikov, drugo v Ljubljani. Zato po naročilu hujskajo in organizirajo dijaške štrajke, kajti tem dvojnim zaslužkarjem (kakšen idealizem za primorsko

ljudstvo!) je pač vseeno, če *delovska primorska mladina izgubi svojo slovensko šolo*. Njih bo njihov gospodar, to je komunistična stranka, poslal potem organizirat štrajke drugam;

3. da ni nihče bolj vesel teh štrajkov kot Italijani, ki niso bili nikdar naklonjeni slov. šoli. Če bi neredi in štrajki povzročili ukinitve slov. srednjih šol, bodo lahko trdili, da so jih Slovenci sami izgubili po svoji *neumnosti*.

Zato zahtevamo:

Proč s plačanci komunistične stranke, s plačanci — dijaki in s plačanci — profesorji. Proč vzgojitelje z dvojnimi obrazi! Ven s politiko iz šole!

Dijaki in dijakinje! Ne bomo sluge ljudskošolskih učiteljev, ki niso nikdar videli višje šole od znotraj, danes pa bi bili radi prosvetni ministri in najvažnejši šolniki. Zase delajo reklamo z vsemi kravjimi zvoncei, mi pa naj bi jih s štrajki podpirali!

Zahtevamo redno šolo, zahtevamo, da ZVU omogoči pouk tistim, ki hočejo šolo! Z izdajaleci in plačanci pa v Sibirijo — njihovo obljubljeni deželo! Živio svoboda! Živela čista narodna šola!

Slovenska dijaška demokratska mladina»

Pošteni slov. starši zahtevamo, da se naši mladini omogoči reden *šolski pouk! Politične agente komun. stranke pa ven iz šole!*

Objava

Ravnateljstvo slovenskega višjega učiteljskega v Gorici sporoča v smislu okrožnice Višjega šolskega nadzorništva v Gorici:

»Privatisti, ki se bodo v tekočem šolskem letu javili k učiteljskemu zrelostnemu izpitu, bodo morali dokazati, da so imeli učne nastope na kaki državni osnovni šoli, in sicer vsaj povprečno šest ur na teden do konca šolskega leta. Ti kandidati naj vložijo pravilno opremljeno prošnjo pri ravnatelju učiteljskega, na katerem nameravajo polagati izpite. Ravnatelj bo prosilce razdelil po razredih krajevnih osnovnih šol, na katerih se vršijo učni nastopi. — Samo ako bodo prosilci dokazali, da trajno stanujejo v kraju, kjer ni državnih ali zakonito priznanih učiteljskih, jim bodo dovolili nastopiti na kaki državni osnovni šoli v kraju, kjer stanujejo.«

Vsi, ki se nameravajo prijaviti, naj to store takoj, in sicer po možnosti osebno v tajništvo učiteljskega, ulica Croce 3. Kolkovani prošnji naj priložijo: rojstni list, šolska spričevala, zdravniško spričevalo o cepljenih kozah in potrdilo o plačanih taksah ali — če so teh oproščeni — prošnjo za oprostitev s potrebnimi listinami.

Opozorilo delodajalcem

Okrožni urad za Delo sporoča zainteresiranim podjetjem, da z ozirom na brezposelnost v coni prošnje za dovoljenje zaposlitve delavcev bivajočih izven zone »A« bodo spreje-

te le omejene in samo za kvalificirane delavce in šele potem, ko bo ugotovljeno, da na tem področju ni na razpolago zaprosenega osebja.

Končno sporoča, da se bo postopalo z vsro strogostjo zoper pristojeke, nanašajoče se na sprejem osebja v zaposlitev.

Iščejo tesarje

Okrožni Urad za Delo v Gorici vabi vse brezposelne delavce tesarje, izvežbane za naprave ogrodja za železno-betonske zgradbe in mostove, da se takoj javijo pri posredovalnicah za delo, kjer so vpisani — kot brezposelni, da bodo takoj poslani na delo, ki se bo vršilo v Gorici.

Posvečuj Gospodov dan!

Na stenočasu goriškega slovenskega učiteljskega so pozvali naše dijake za oljčno nedeljo na udarniško delo. Ali se odgovorni činitelji zavedajo, kaj to pomeni? —

Protestiramo proti takemu pohujševanju mladine in žaljenju verskega čuta našega ljudstva.

Darovi

Kanalka 100, črešnja iz briških braid 200, Kozana 200, zavedni Ročnjec 100, še iz Ročinja 100, iz Sindreža 100, več mož in fanov iz Vedrijana 1000, dekleta duhovnije Biljane v priznanje dušnem pastirju za verske nauke 500, Vertojbeni v priznanje listu 250, iz Kozane 500, iz Volčjedrage 100, da bi list vsi pogumno čitali 100, dobri Kreški verniki za življenje Slov. Primorca 100, Šempeter 500. Bog plačaj!

Odgovorni urednik msgr. ALOJZIJ NOVAK

Tiskano z dovoljenjem A.I.S.

Tisk. G. Lucchi - Gorica

Urh in Žef

Žef pošilja prijatelju Urhu odgovor na njegovo pismo z godovnimi voščili.

Preljubi moj prijatelj Urh!

Tebi in Tvoji ženi se prav lepo zahvaljujem za voščila. Malo pozen sem, pa ne zameri, kajti bil sem bolan. Ko smo sprejemali medzavezniško razmejitveno komisijo, je doletela tudi mene prevelika čast, da sem sedel pri mizi z zastopniki štirih velikih zaveznikov. Zagovarjal sem naše narodne pravice, da so mi skoraj vse moči pošle. Potem sem pa malo preveč jedel in pil — in si želodec pokvaril; napolnil sem torej za narodno stvar vse sile.

Zdaj sem spet zdrav in tudi drugi v hiši smo zdravi, le Slavica ne more priti do glasu, ki ga je bila pri velikih narodnih manifestacijah izgubila. Upam, da bo tudi ona kmalu spet ozdravela; če prej ne, vsaj do takrat, ko pademo v naročje materi Sloveniji.

Zahvaljujem se Ti tudi za lepo povest, ki nam je bila vsem zelo všeč. Upamo, da se kaj takega kot Veliki Prevari med nami nikdar

ne bo zgodilo, kajti Brici smo zelo brihtni ljudje in se ne damo kar tako nabrisati. Tudi zavezniški si bodo vsaj desetkrat premislili, predno bi kaj takega storili, kar bi moglo razočarati tako ljudstvo, kot smo zavedni slovenski Brici, ki vsi gorimo in vse žrtvujemo za narodno svobodo.

V velikih dneh smo bili vsi edini v znamenju zastave z rdečo zvezdo: od duhovnika, ki jo je navdušeno vihtel, da zadnjega otroka. Nekateri zavezniške je ta naša edinstvo skoro presenečala; duhovnikov niso radi videli pod to zastavo. Eden je rekel, naj duhovniki nosijo sveti križ, naj ubogajo cerkvene predstojnike in naj se kot vojaki in zdravniki nikogar ne boje.

Po slogi velikih dni se pa razodeva vedno bolj, da tudi pod našo zastavo z rdečo zvezdo ni popolne edinstvi. Nekateri ljubijo le slovensko zastavo iz starodavnih časov, medtem ko rdečo zvezdo le radi ljubega miru s težavo prenašajo. Drugi pa ljubijo le zvezdo in se jim slovenska zastava okrog nje zdi nekaka starinska in reakcionarna zadeva.

To je res čudno na svetu, da ima vsaka glava svojo pamet. V potrdilo te resnice, ki tudi danes še velja,

ti navedem »kajt« dokazov.

Slovenci bi morali v tej uri vsi zamaknjeni gledati samo v »ljutsko« (prav tako v originalu - op. ur.) Jugoslavijo. Pa se dobijo številni med nami, in to so zlasti bivši fašisti, ki rajši gledajo na hišo, ajivo in brajdo svojega poštenega in delavnega soseda in cedijo sline po njej.

Botra iz Biteža v Grgarju mi je pravila, da tam nekateri zelo dobro žive in oblastno nastopajo, drugi pa žive v strahu in bedi. Prvi uganjajo verižništvo med obema conama, drugim pa poberejo še štruce masla, ki bi jo radi v mestu zamenjali za kako potrebno blago; doma ni ne denarja ne drugih številnih potrebščin. Še duhovnika nimajo, da bi jim otroke učil in duše kot Bog zahteva reševal. V Solkanu pa prešerno međejo kaplana iz šole in duhovnik še v cerkvi ne more učiti stare vere. Kakor so se v duhovnih rečeh preobjedli, tako so tudi telesnih dobrot ob zavezniških jaslih presiti in so začeli v jasli pljuvati. Botra Polona pravi, da je rajši pametna in lačna, kot da bi bila sita in neumna. Ta je Tebi, ljubi Urh, podobna. Vidim, da vas je vedno več — in edinstvo med nami trpi.

Sosedom Ninček je bil te dni pri bratu dijaku v goriški gimnaziji. Prinesel je novice o dijaških štrajkih in tudi novo vero, ki se med to mladino širi. Vera pravi, da je oče Stalin mogočini stvarnik komunistične svobode, da je Tito edini njegov tovariš in da je bil spčet za partizanskega duha, ki je trpel pod italijansko-nemško okupacijo in prišel pretepen do maščevanja in da zdaj sedi na desnici mogočnega Stalina, kjer sodi vse fašiste in tirane. Nadalje izpovedujejo vero v rdečo zvezdo in vedno življenje očeta Stalina in njegovega sina Tita.

Taka vera ne bo prinesla edinstvi med nas. Kako naj bodo zanjo n. pr. duhovniki? Ali naj začnejo študirati novo bogoslovje? Mislim, da tudi drugim ljudem ta reč ne pojde v želodec.

In vendar je treba edinstvi... »Slovenski Primorec« le naprej pravi, da s temi ljudmi ni mogoča nobena edinstvo. Zaradi krščanskih načel dela prepire. Kaj storiti?

Te dni sem govoril z učnim gospodom, ki mu je prvo načelo, t. j. načelo ljubezni najvišje. V teh izrednih časih moramo to načelo vedno poudarjati. Dvigniti se moramo do nadčloveške in nadkrščan-

ske »progressivne« ljubezni. Ali veš, v čem je ta? Pojasnim Ti z zgledi.

Ljubiti moramo hudiča, ki trpi v peklu, bolj kot Boga v nebesih. Ljubiti moramo hudobne ljudi bolj kot dobre. Tatu in ubijalca zagovarjati, naklesti pa okradenega in nesrečne preostale, ki se nanju jezijo. — Ker se hudobneži nikdar ne vdajo, naj se vdajo dobri v vsem, vedno in povsod. Tako bo mir in sprava na svetu in tudi naš narod bo živel v najlepši slogi.

Če imaš kakega znanca pri »Slovenskem Primorcu«, s katerim se v načelih ujemas, a ne odobram ujedne pomanjkanja progressivne ljubezni in tiste taktike, ki vse »zgliha« in ublaži, povej mu, naj se list v tem smislu poboljša.

Kako radi bodo potem brali ta list vsi, v coni A in B in tja do Port Arturja.

Moja žena Te pozdravlja, Slavica ti pošilja velikonočna voščila, jaz pa Te vabim na kozarec brila. Takrat Ti še povem, da je nekdo v Podstenici predlagal, da moramo postati katoličani brez škofa in papeža.

Vsi Ti kličemo v znamenju progressivne ljubezni in sprave med Bogom in hudičem: **Zdravo!**

Tvoj zvesti Žef